

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

RAPORT: CHINY WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI

Styczeń 2018

Opracowanie: Ośrodek Spraw Azjatyckich UŁ

I. WNIOSKI

- a. W obliczu obecnie utrzymującego się status quo w relacjach Ukraina-Rosja, należy spodziewać się kontynuacji polityki inwestycyjnej ChRL w regionie Morza Czarnego;
- b. jednym z priorytetów dla chińskiej polityki zagranicznej co raz widoczniej staje się poprawa stosunków Białorusi z Unią Europejską;
- c. w kontekście grudniowego kryzysu energetycznego w na północy kraju, Chiny będą podejmować kolejne wspólne projekty inwestycyjne w sektorze energetyki wraz z Rosją w celu zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego oraz ograniczenia emisji smogu oraz CO₂.

II. CHINY-UKRAINA

9 stycznia: „Beskidzki Tunel” szansą dla intensyfikacji chińsko-ukraińskiej wymiany handlowej

Tunel, który jest częścią V Paneuropejskiego Korytarza Transportowego Rosja-Ukraina-Słowacja, Węgry, Słowenia-Włochy po ponad 4 latach budowy, 25 maja 2018 roku zostanie oddany do użytku. Współfinansowany przez Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBRD) oraz Europejski Bank Inwestycyjny (EIB) projekt, według ukraińskiego wicepremiera Hennadija Zubko ma szansę wpisać się na stałe w inicjatywę Pasa i Szlaku.

10 stycznia: wzrost współpracy gospodarczej z Chinami jednym z największych osiągnięć politycznych na Ukrainie w 2017 roku

Z medialnego przekazu Xinhua wynika, iż na profilu ukraińskiego MSZ w mediach społecznościowych pojawiła się informacja, iż wzrost wymiany handlowej jest jednym z przełomowych wydarzeń w minionym roku na Ukrainie. Podsumowania współpracy chińsko-ukraińskiej dokonano podczas grudniowej wizyty chińskiego wicepremiera Ma Kai w Kijowie. Obroty handlowe między Ukrainą a Chinami wzrosły o 18%, osiągając poziom 7,68 mld USD. Oprócz silnych więzi ekonomicznych z Chinami, wskazano również na wyraźny wzrost współpracy

gospodarczej z UE, utworzenie umowy o wolnym handlu z Kanadą oraz intensyfikację dialogu z Turcją i Izraelem w tej sprawie.

14 stycznia: Nowe ukraińskie centra wizowe w Chinach

W odpowiedzi na rosnący ruch turystyczny i biznesowy na Ukrainie ze strony obywateli ChRL, od 15 stycznia uruchomione zostały placówki wizowe w Pekinie, Szanghaju oraz Kantonie. Dodatkowo, proces wizowy ma zostać znacznie uproszczony, co skutkować ma zwiększeniem ilości wizyt obywateli Chin na Ukrainie.

24 stycznia: promocja chińskiej kultury w Kijowie

Z okazji nadchodzącego chińskiego nowego roku w Kijowie odbyło się uroczyste przyjęcie, które skupiło chińskich i ukraińskich biznesmenów oraz urzędników. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Chinese Commercial Association. Zhou Weijian, przewodniczący CCA wspominał, iż promowanie chińskiej kultury w obliczu zintensyfikowanej działalności chińskich podmiotów na arenie międzynarodowej może zwiększyć oddziaływanie „chińskiego soft-power”, tworząc pozytywne zjawisko dla rozwoju chińskich inwestycji. W uroczystości uczestniczyli m.in.: ambasador ChRL na Ukrainie – Du Wei; wiceminister rolnictwa na Ukrainie – Olga Trofimtseva oraz Marina Skrypnik, doradca ukraińskiego wiceministra infrastruktury.

25 stycznia: chiński i europejski popyt na ukraińską kukurydze spowodował wzrost cen surowca

Według S&P Global Platts, cena ukraińskiej kukurydzy wzrosła do 174,5 USD za tonę (+1,25 USD/t). Jest to spowodowane dywersyfikacją źródeł surowca z amerykańskiej na ukraińską ze strony ChRL. Podaż kukurydzy na Ukrainie została zwiększona, jednak obnażyło to poważne problemy infrastrukturalne w okolicach ukraińskich miast portowych, związanych z nadmiernym zatłoczeniem głównych szlaków komunikacyjnych.

III. CHINY-BIAŁORUŚ

3 stycznia: spotkanie wicepremiera Białorusi z przedstawicielstwem Gansu Foreign Trade Society

Spotkanie Anatolija Kalinina z Din Zhujunem dotyczyło kontynuacji realizacji wspólnych projektów na lata 2017-2020. Podczas spotkania trafnie zauważono, iż aktywność Gansu (w szczególności w obwodzie grodzieńskim) jest najwyższa spośród innych chińskich prowincji. Najważniejszym projektem wspomnianym podczas rozmowy jest utworzenie zintegrowanego centrum logistycznego w

Grodnie (inwestycja ma wynieść 8 mld USD). Oprócz tego, podmioty z prowincji Gansu zaangażowane są w budowę centrów tradycyjnej medycyny chińskiej we wszystkich ważniejszych ośrodkach miejskich na Białorusi, m.in.: Mińsku, obwodzie witebskim czy Brześciu.

3 stycznia: obwód witebski z inwestycją DRex Food Group Co.

Chińczycy zainwestują 400 mln USD w farmy i zakład przetwórstwa mlecznego w pobliżu granicy z Rosją. Budowa kompleksu ma potrwać dwa lata i ma być to jeden z najbardziej zaawansowanych technologicznie zakładów na świecie. Planowana farma dla 20 tys. sztuk bydła ma docelowo zostać powiększona do 50 tys. sztuk. Wcześniej ogłoszono powstanie spółki joint venture pomiędzy DRex Food Group a białoruskim Meat Dairy Company, która pozwoli wyeksportować do Chin 1 tys. ton wołowiny i drobiu. Przedsiębiorstwo zostanie również zarejestrowane w Szanghajskiej strefie wolnego handlu, promując gamę białoruskich produktów spożywczych w Chinach.

9 stycznia: park przemysłowy „Great Stone” z nowymi inwestycjami

Administracja parku przemysłowego ulokowanego w okolicach Mińska poinformowała, iż certyfikowała kolejne dwa chińskie przedsiębiorstwa do podjęcia inwestycji. Nie ujawniono nazw inwestorów, natomiast wskazano branże w których będą realizować swą działalność. Pierwsza z nich zajmuje się konstrukcją materiałów kompozytowych. Oprócz produkcji, jednostka otworzy również centrum badawcze a wartość tejże inwestycji ma wynieść około 264 mln USD. Druga z firm zajmuje się produkcją i opracowaniem technologii oklein samochodowych, lecz na Białorusi planuje poszerzyć swoje portfolio o produkcję oświetlenia samochodowego bazującego na technologii firmy Lanzhou High-Tech Co. Dacheng. W tym przypadku inwestycja szacowana jest na 12 mln USD. Włączając dwa nowe podmioty, liczba gospodarczych rezydentów parku zwiększyła się do 25 przedsiębiorstw.

18 stycznia: Chińska dostawa pojazdów pancernych na Białoruś

Z komunikatu prasowego dowiadujemy się, iż druga dostawa samochodów pancernych CS/VN3 (chiń. Dajiang) dotarła na Białoruś na pokładzie Air China Cargo 747-400F. Kwota transakcji nie jest znana, natomiast wartym przypomnienia jest, iż w pierwsza dostawa pojazdów w czerwcu 2017 roku była darmowa. Nie była to również pierwsza dotacja dla białoruskiej armii, gdyż wcześniej ChRL dostarczyła bezpłatnie egzemplarze pojazdu militarnego DongFeng Mengshi EQ2050 oraz FAW Hongqi L5 – pojazdów szeroko używanych przez chińskie korpusy dyplomatyczne.

26 stycznia: porozumienie na linii Hong Kong – Białoruś dot. ruchu bezwizowego

Przedstawiciele wydziału ds. Imigracji w Hong Kongu podali informację dotyczącą ogłoszenia ruchu bezwizowego pomiędzy mieszkańcami Białorusi i Hong Kongu. Maksymalnie 14-dniowy bezwizowy pobyt wchodzący w życie z dniem 13 lutego ma wzmocnić więzy turystyczne oraz pobudzić kontakty gospodarcze między regionami, szczególnie w kontekście inicjatywy Pasa i Szlaku – jak podkreślił rzecznik Departamentu Imigracji na Białorusi.

29 stycznia: chińsko-białoruskie seminarium dot. Inicjatywy Pasa i Szlaku

Zorganizowane przez Instytut Ekonomii Narodowej Akademii Nauk na Białorusi seminarium dotyczące wsparcia naukowego i pomocy humanitarnej w kontekście inicjatywy Pasa i Szlaku miało również na celu określenie ram współpracy gospodarczej, handlowej i inwestycyjnej. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Instytutu Światowej Gospodarki i Polityki Chińskiej Akademii Nauk Społecznych oraz liczni przedstawiciele białoruskich think-tanków.

IV. CHINY-ROSJA

1 stycznia: Rosja podwaja zdolności eksportowe ropy do ChRL

Uruchomiona z początkiem roku sekcja ropociągu Wschodnia Syberia – Ocean Spokojny podwoiła możliwości eksportu paliwa kopalnego z 15 do 30 mln ton (ok. 600 tys. baryłek dziennie). Rozpoczynający swój bieg w rosyjskim mieście Skovorodino ropociąg przechodzący przez Mohe do Daqing, pozwolił na zdystansowanie Rosji względem Angoli i Arabii Saudyjskiej w kwestii największego dostawcy ropy naftowej do Chin.

4 stycznia: 10 myśliwców Su-35 dla chińskiej armii

Nieznany informator z Biura Federalnego ds. Współpracy Wojskowo-Technicznej Rosji potwierdził, iż siły powietrzne ChAL-W dokonały odbioru 10 myśliwców wielozadaniowych Su-35. Rządy obu państw nie wydały oficjalnego oświadczenia w sprawie dostawy. Odbiór myśliwców prawdopodobnie jest wynikiem porozumienia osiągniętego w listopadzie 2015 roku. Wówczas, kontrakt opiewający na 2 mld USD zakładał dostawę 24 samolotów dla chińskiej armii. Co ciekawe, od 2008 roku ChAL-W miała być zainteresowana zakupieniem wyłącznie silników turbinowych AL-117S stosowanych w myśliwcach, jednak strona rosyjska odmówiła tego typu transakcji. Silniki te miałyby mieć zastosowanie w piątej generacji chińskiego myśliwca Chengdu J-20.

22 stycznia: Rosja zaczęła dostawy systemu obrony przeciwrakietowej S-400 do ChRL

Rozpoczęcie dostaw jest wynikiem podpisanej w listopadzie 2014 roku umowy między rządami Rosji i Chin. Dokładna liczba i charakterystyka dostarczanych jednostek nie jest znana, niemniej wartość kontraktu szacowana jest na 3 mld USD. Przypomnijmy, iż w grudniu 2017 roku armie obu państw ukończyły serię ćwiczeń wojskowych w kwestii symulacji obrony przeciwrakietowej.

24 stycznia: Vneshtorgbank z pożyczką dla CEFC China Energy

Państwowy bank VTB udzielił zgody na pożyczkę 5 mld EUR dla chińskiego CEFC (Huaxin), pozwalającej na sfinansowanie zakupu udziałów w rosyjskim Rosniefcie – poinformował Andrey Kostin, dyrektor generalny VTB. Przypomnijmy, iż CEFC China Energy Co. 8 września dokonało zakupu 14,16% udziałów za sumę 9 mld USD.

26 stycznia: Chiny i Rosja mogą sfinansować „cyfrowy most” pomiędzy Chinami i Europą

Podczas tegorocznego Światowego Forum Ekonomicznego w Davos, przedstawiciele Rosyjskiego Funduszu Inwestycji Bezpośrednich (RDIF) oraz Azjatyckiego Banku Inwestycji Infrastrukturalnych (AIIB) przedstawili projekt szerokopasmowego połączenia internetowego łączącego Chiny i Europę przez terytorium Federacji Rosyjskiej. Współpraca RDIF i AIIB ma podjąć się również innych wspólnych projektów w kontekście implementacji inicjatywy Pasa i Szlaku. Dyrektor generalny RDIF – Kirill Dmitriev oświadczył, iż współpraca z AIIB nie stoi na satysfakcjonującym poziomie, dlatego strona rosyjska skupia się na szybkim wdrożeniu wielu pilotażowych projektów przy wzajemnej kooperacji.

KOMENTARZ

1. Ukraina co raz widoczniej staje się miejscem walki o wpływy ze strony Chin, Rosji i USA. Lista inwestycji podjętych przez ChRL w 2017 roku na Ukrainie wygląda imponująco, ponieważ podmiotem umów stały się m.in.: budowa kijowskiego metra (2 mld USD); połączenie kolejowe Kijów-Boryspol (400 mln USD); konstrukcja 500 MW farmy wiatrowej w regionie Morza Azowskiego; budowa obwodnicy Kijowa czy pożyczka 500 mln USD udzielona przez CCEC (China Civil Engineering Construction Corporation), finansująca kredyty mieszkaniowe dla obywateli Ukrainy. Ponadto, jeden z najważniejszych projektów infrastrukturalnych znacznie zwiększający możliwości logistyczne na wybrzeżu Morza Czarnego

dobiegł końca. Wyceniana na 38 mln USD rozbudowa portu w Jużne przez China Harbor Engineering Co. zakończyła się 29 grudnia 2017 roku – 3 miesiące wcześniej niż zakładano. Z drugiej strony, Stany Zjednoczone rozpoczęły realizację „wzmocnienia zdolności obronnych” Ukrainy, gdzie Donald Trump miał zatwierdzić sprzedaż rakiet przeciwpancernych oraz dostawy broni lekkiej. Działanie to ma zapobiec dalszej rosyjskiej ekspansji na Ukrainie. Jeszcze we wrześniu 2017 roku rosyjski prezydent oświadczył, iż jakakolwiek decyzja USA o dostarczeniu uzbrojenia na Ukrainę „z pewnością zachęci separatystów” do rozszerzenia tamtejszej kampanii. ChRL oferując „życzliwą neutralność” wobec działalności Rosji na Krymie zbliżyła politycznie i gospodarczo oba państwa, jednak geopolityczny rachunek wydaje się być korzystniejszy dla Państwa Środka. Chiny oferując swoją pomoc w obliczu sankcji gospodarczych nałożonych na Rosję otrzymały dostęp do rosyjskich surowców energetycznych oraz skorzystały z praktycznie nieograniczonych możliwości inwestycyjnych na Ukrainie. Jasnym staje się fakt, iż utrzymanie obecnego stanu stosunków dwustronnych między Rosją a Ukrainą oraz USA i Rosją jest korzystne dla Chin.

2. Podsumowując współpracę gospodarczą między Białorusią a Chinami w 2017 roku, należy wspomnieć przede wszystkim o rozwoju chińskich inwestycji w parku przemysłowym Great Stone. Od początku 2017 roku podjęto tam 17 nowych inwestycji. Obecnie, liczba 25 podmiotów gospodarczych jest dla chińskich i białoruskich władz w pełni satysfakcjonująca. Cel na 2018 rok postawiony przed administracją parku to zwiększenie liczby inwestycji do 35, jednak z dużym prawdopodobieństwem można stwierdzić, iż ten cel zostanie zrealizowany. Docelowo, do 2020 roku w okolicach Mińska ma pojawić się około 70 inwestorów z Chin. Kolejnym etapem po rozwoju bilateralnych stosunków handlowych i inwestycyjnych skutkujących stałą obecnością gospodarczą Państwa Środka na Białorusi będą wspólne starania ocieplenia stosunków na linii Białoruś-UE. Nie jest tajemnicą, iż inwestycja na Białorusi ma stać się trampoliną dla chińskich produktów przeznaczonych na rynek Unii Europejskiej i jej dalszy rozwój zależy w dużym stopniu od przyszłości stosunków dwustronnych między Białorusią a UE. W przypadku fiaska rozmów Mińska z Brukselą, chińskie produkty prawdopodobnie zostaną skierowane na rynki państw Azji Środkowej.

Komentując rozwijającą się współpracę w przemyśle militarnym pomiędzy państwami, należy przypomnieć o chińskiej delegacji przewodzonej przez Xiao Yaqinga, przewodniczącego Komisji Nadzoru i Zarządzania Majątkiem Państwowym z sierpnia 2017 roku. Xiao podczas spotkania z Łukaszenką poinformował o zainteresowaniu Chińskiego rządu w inwestycje technologii wojskowej o charakterze joint venture oraz z wyłącznie chińskim kapitałem, które

miałyby mieć miejsce w parku przemysłowym Great Stone. Inicjatywa ta wpisywałaby się w forsowaną przez ChRL politykę ograniczania wpływów Rosji w przestrzeni postsowieckiej.

3. Realizowana obecnie wewnętrzna polityka ChRL daje przesłanki do dalszego zacieśniania stosunków bilateralnych z Rosją. Na obronę tej tezy można przytoczyć decyzję Narodowej Komisji ds. Rozwoju i Reform (NDRC) o odroczeniu budowy nowych elektrowni węglowych do 2020 roku. Grudniowy kryzys energetyczny w Chinach Północnych spowodował braki w ogrzewaniu instytucji publicznych, w tym szkół. Podstawową przyczyną tego stanu rzeczy było właśnie ograniczenie użycia ogrzewania węglowego na rzecz gazu ziemnego.

Sytuacja ta z pewnością zaowocuje wzmożoną ilością chińskich inwestycji w rosyjskie projektu naftowe, w dalszym ciągu opierając swoje bezpieczeństwo energetyczne od rosyjskich dostaw. Jednak i to rozwiązanie w pełni nie satysfakcjonuje Rosji, ponieważ grudniowe uruchomienie środków pieniężnych w zgromadzonych w ramach funduszu rezerwowego mającego kompensować niedobór środków spowodowanych niską ceną ropy naftowej daje wyraźny sygnał, iż eksport paliw kopalnych do ChRL na obecnych warunkach wychodzi poza rosyjską strefę komfortu. Obaj partnerzy doskonale znają swoje słabe strony, natomiast nie wykorzystują ich, ponieważ działałoby to na szkodę ich samych. Sytuację tę doskonale opisuje chińskie powiedzenie: „*nie zaatakuję Cię, dopóki nie ty nie zaatakujesz mnie*” (chin. 人不犯我, 我不犯人).

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

RAPORT: CHINY WOBEC UKRAINY, BIAŁORUSI I ROSJI – Styczeń 2018 jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Ośrodka Spraw Azjatyckich i Regionalnego Ośrodka Debaty Międzynarodowej w Łodzi. Utwór powstał w ramach konkursu *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o konkursie *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2017-2018*.

Zadanie publiczne współfinansowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej.

Ośrodek Debaty
Międzynarodowej
Łódź

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

 **OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH**

**RAPORTY
OPINIE
DORADZTWO**

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej w Łodzi

ul. Lindleya 5a, pokój nr 7, 90-131 Łódź, tel.: 42 635 42 34, www.rodm-lodz.pl